

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Akčná zóna ve školských třídách : mýtus alebo realita? / [Action zone in school classrooms : myth or reality?] / Jarmila Bradová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 146, č. 3 (březen 2022) (2021/2022), s. 19-25.

Cílem článku je zaměřit se na intenzitu výukové komunikace žáků v kontextu zasedacího pořádku ve třídě. Ze zahraničních výzkumů vyplývá, že umístění žáků na jednotlivých pozicích ve třídě předurčuje jejich projev ve výuce po stránce prospěchu, chování a komunikace s učitelem. Autorka cituje výzkumná zjištění a prezentuje svá vlastní zjištění na základě zmapování akční zóny ve 32 třídách českých základních škol Jihomoravského kraje. Z textu vyplývá, jak žáci komunikují z jednotlivých pozic ve třídě. Doplněno tabulkami s přehlednými výsledky.

základní škola ; žák ; učitel ; komunikace ; verbální komunikace ; sestavení třídy ; aktivita ; postoj žáka ; chování žáka ; vztah učitel-žák ; pedagogická komunikace ; výzkum ; výsledek výzkumu ; Jihomoravský kraj (Česko) ; zasedací pořádek

<http://katalog.npmk.cz/documents/522911>

2.

Algoritmizace učiva českého jazyka na druhém stupni základní školy = Algorithmization of the Czech language education for the lower secondary school / [] / Romana Wágnerová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 13, č. 1 (2021), s. 78-91.

Článek se zabývá jednou z metod výuky českého jazyka na základní škole, a to programovaným učením, konkrétně algoritmizací slovních druhů a rozvíjejících větných členů. Jmenuje některé kritické body při tvorbě jednoho z nástrojů programovaného učení, tj. algoritmu, a shrnuje dosavadní realizaci výzkumu o této didaktické pomůcce v hodinách českého jazyka na druhém stupni ZŠ. Je představena komparace vzdělávání s algoritmem a bez něho a popsány jsou výhody a nevýhody této alternativní vzdělávací metody.

vyučovací předmět ; čeština ; vyučovací metoda ; základní škola ; druhý stupeň ; algoritmus ; didaktická učební pomůcka ; komparace ; alternativa ; slovní druhy ; větné členy ; programované

učení ; algoritmizace ; výhody ; nevýhody

<http://katalog.npmk.cz/documents/522690>

3.

Co způsobuje oblíbenost školních předmětů u žáků na 1. stupni? / [What causes the popularity of school subjects among elementary school pupils?] / Klára Boštíková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 -- Roč. 146, č. 3 (březen 2022) (2021/2022), s. 55-60.

V následujícím textu je představen jeden z výzkumů, který se zabývá oblíbeností školních předmětů u žáků 1. stupně základní školy. Zdroje oblíbenosti byly rozděleny do tří kategorií: školní podmínky, sociální podmínky a podmínky tvořené individualitou žáka. Stěžejní podíl na oblíbenosti mělo propojení zájmů a volnočasových aktivit žáka s činnostmi realizovanými v rámci předmětu, přístup učitele k výuce a jeho osobnostní rysy, novost předmětu, zapojení zájmů rodinného příslušníka, význam předmětu z hlediska využitelnosti v běžném životě, úspěšnost žáka v předmětu, potřeba sociálních kontaktů a volnosti a popularita předmětu.

základní škola ; první stupeň ; vyučovací předmět ; postoj žáka ; školní úspěšnost ; motivace učení ; činnosti mimo vyučování ; osobní zájem ; rozvoj osobnosti ; seberealizace ; vztah učitel-žák ; znalost ; úroveň vědomostí ; výzkum ; výsledek výzkumu ; oblíbenost

<http://katalog.npmk.cz/documents/522915>

4.

Emočně nestabilní adolescenti a možnosti jejich ovlivnění = Emotionally instabile adolescents and possibilities of their influence / [] / Jana Kocourková, Jiří Koutek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Česká a slovenská psychiatrie : časopis České psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrické společnosti SLS -- ISSN 1212-0383 -- Roč. 118, č. 2 (duben) (2022), s. 81-84.

Autoři článku prezentují své zkušenosti s emočně nestabilními adolescentními pacienty s projevy sebepoškozování, suicidálního chování a s dalšími psychopatologickými symptomy. Věnují se otázkám osobnostního vývoje v adolescenci, rizikovým okolnostem, které projevy nestability zhoršují, a možnostem terapeutického ovlivnění.

psychiatrie ; adolescence ; adolescent ; citový vývoj ; emocionální narušenost ; emoce ; chování ; sebevražda ; rozvoj osobnosti ; terapie ; působení ; sebepoškození

<http://katalog.npmk.cz/documents/522714>

5.

Humor a liminalita ve vztahu k profesi učitele = Humour, liminality, and their relevance for the teaching profession / [] / Radim Širl -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 72, č. 1 (2022), s. 77-94.

Teoretická studie je příspěvkem k tématu humoru a jeho role ve škole, výchově a vzdělávání. Jejím cílem je popis možných principů, na základě kterých lze uvažovat o fungování humoru a jimiž lze následně zdůvodnit, proč je pro každého učitele nutné o povaze humoru a jeho úloze ve škole uvažovat. V článku je pojednána otázka definování humoru a představena relevantní typologie teorií humoru. Dále je přiblíženo současné bádání o humoru ve školním prostředí a je představen možný směr uvažování o humoru a jeho funkcích, který je následně aplikován na školní prostředí a specifické role, které učitel v tomto prostředí zastává.

humor ; role ; výchova a vzdělávání ; školní prostředí ; teorie ; typologie ; role učitele ; výzkum ; definice

<http://katalog.npmk.cz/documents/522758>

6.

Jak na vyloučení ze školy nebo podmíněné vyloučení žáka ze školy?. Část 1 / [Exclusion from school or conditional discharge?. Part 1] / Alice Kubů Frýbová – cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- Roč. 2022, č. 2 (2022), s. 12-14.

Každý učitel by měl mít právní povědomí i o krajních opatřeních, která může škola ve vztahu k žákovi použít. Jde o podmíněné vyloučení, nepodmíněné vyloučení a vyloučení ve zkušební době. Autorka článku vysvětluje, jaký je rozdíl mezi kázeňskými opatřeními s právními a bez právních účinků. Jaké provinění žáka způsobí, že může být vyloučen ze školy a kdy být vyloučen musí? Role ředitele v udělování trestů vyloučení, do kdy musí ředitel žáka vyloučit.

školní řád ; kázeň ; chování žáka ; nesprávné chování ; vyloučení ; školská legislativa ; ředitel školy ; zkušební doba ; přestupky ; podmínky

<http://katalog.npmk.cz/documents/522485>

7.

Jak pracovat se zárodky šikany ve škole, minimalizovat ji a současně posilovat sebeúctu a odvalu žáků se šikaně postavit / [How to work with bullying at school, minimize it and at the same time strengthen the self-esteem and courage of students to face bullying] / Dominika Adamová – cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 9, č. 2 (2022), s. 24-26.

Autorka textu pracuje jako vedoucí Poradenského centra, školní poradkyně a psychoterapeutka na škole Open Gate. Je autorkou programu Bully-proof School (Škola odolávající šikaně). Při práci se žáky se zaměřuje na identifikaci zárodků šikany (ostrakizaci), provádí i osvětu mezi učiteli a rodiči žáků. V článku uvádí jen některé prvky svého programu, které se odlišují od jiných prevencí šikany a které považuje za klíčové pro úspěšné předcházení šikaně.

škola ; poradenská služba ; poradce ; chování žáka ; nesprávné chování ; odchylka v chování ; šikanování ; výchovné působení ; sociální prevence ; spolupráce ve výchově ; sebeúcta ; Open Gate ; Bully-Proof School ; ostrakizace

<http://katalog.npmk.cz/documents/522564>

8.

Možnosti propojení výuky tělesné výchovy s dalšími školními předměty (tělesná výchova + zeměpis/geografie + přírodopis/biologie + informační a výpočetní technika) = possibilities of an interconnection of physical education with other school subjects (physical education + geography + biology + information technologies) / [] / Kamil Kotlík -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tělesná výchova a sport mládeže : odborný časopis pro učitele, trenéry a cvičitele -- ISSN 1210-7689 -- Roč. 88, č. 2 (2022), s. 2-6.

Článek se zaměřuje na možnosti propojování školních předmětů a jejich učiva na 2. stupni základní školy. Spolupráci mezi předměty zdůrazňují i školské dokumenty, např. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání požaduje mezipředmětovou spolupráci, propojování poznatků, činností a dovedností z různých předmětů například formou projektů, skupinových prací nebo praktických cvičení. Autor uvádí příklad spolupráce mezi tělesnou výchovou, zeměpisem, přírodopisem a informatikou ukázkou aktivity s názvem "Pojď ven 2021!" ve formě zadání pro žáky (příklad dobré praxe) s metodickými poznámkami.

základní škola ; druhý stupeň ; vyučovací předmět ; tělesná výchova ; obsah výuky ; způsobilostní minimum ; biologie ; zeměpis ; informatika ; mezipředmětové téma ; mezipředmětové vztahy ; rámcový vzdělávací program ; projekt ; skupinová práce ; praktická práce ; aktivizující metoda ; 2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/522582>

9.

O čem mluvíme, když mluvíme o předčasných odchodech ze vzdělávání. Část 1 / [What we talk about when we talk about early leaves from education Part 1] / Andrea Svobodová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 9, č. 1 (2022), s. 5-8.

Předložený článek se snaží odpovědět na otázky, co to znamená, když někdo opustí školu předčasně (rozdíl mezi předčasným odchodem ze vzdělávání a předčasným odchodem ze školy), kde dohledat data k tomuto tématu a co z nich lze vyčíst, jak je na tom Česká republika ve srovnání s dalšími zeměmi EU a kdo jsou ti, kteří nejčastěji odcházejí? Článek vznikl v rámci výzkumu provedeném v Jihomoravském kraji a jeho cílem bylo přiblížit základní terminologii předčasných odchodů, představit datové zdroje a na jejich základě popsat míru a částečně i charakter předčasných odchodů v celorepublikovém a mezinárodním srovnání. Doplněno přehlednými grafy.

školství ; žák ; student ; vzdělávání ; postoj ke škole ; nedokončení studia ; gender ; sociálně znevýhodněný ; ekonomické podmínky ; demografie ; migrace ; populační trend ; komparace ; srovnávací analýza ; Jihomoravský kraj (Česko) ; Evropská unie

<http://katalog.npmk.cz/documents/522335>

10.

Revize ICT : jak náročná je příprava a kdo vám pomůže / [Revision of ICT : how difficult the preparation is and who will help you] / Daniela Kramulová – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 19, č. 2 (2022), s. 10-12.

<https://revize.edu.cz/kdo-mi-pomuze>

Tématem článku je revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní školy v digitální oblasti a zařazení nového předmětu informatika a rozvíjení digitálních kompetencí žáků. V sérii článků bude představen systém podpory, kterou připravil Národní pedagogický institut ČR pro všechny školy (www.revize.edu.cz). Celý proces proměny výuky hodnotí v textu ředitelé škol, které se dobrovolně přihlásily v dřívějším termínu. Hovoří o náročnosti příprav a oblastech, které by se neměly podcenit. Úpravy školních vzdělávacích programů musí školy zvládnout do září 2023 (1. stupeň) a do září 2024 (2. stupeň).

základní škola ; plánování ve školství ; rámcový vzdělávací program ; školní vzdělávací program ; školská reforma ; vyučovací předmět ; informatika ; informatická výchova ; obsah výuky ; rozvíjení schopností ; informační technologie ; cíl výuky ; digitální gramotnost ; vývoj kurikula ; Národní pedagogický institut České republiky ; revize ; 2023-2024

<http://katalog.npmk.cz/documents/522815>

11.

Specifika dětského a studentského divadla / [Specifics of children's and student theatre] / Ivana Sobková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 33, č. 1 (2022), s. 6-25.

Tématem článku je dětské a studentské divadlo. Autorka vychází ze svých praktických zkušeností s vedením dětských a studentských souborů, zejména souboru KUK. Vztah dítěte a divadla dělí na 3 typy: dítě ve službách divadlu, divadlo ve službách dítěte, dítě tvořící divadlo. Na poslední typ se autorka zaměřuje. Vysvětluje postavení vedoucího divadelního souboru (pedagog, vedoucí nebo režisér?), specifika jednotlivých období dětského herectví, typy dětského dramatického projevu, jak probíhá inscenační proces a základní metody práce (průzkum, zkoušení, sběr materiálu). Závěrem prezentuje inscenační práce s jednotlivými věkovými skupinami. Doplněno množstvím fotografií z autorských inscenací.

žák ; student ; základní umělecká škola ; dramatická výchova ; dramatizace ; divadlo ; hraní role ; postoj žáka ; postoj studenta ; pedagog ; pedagogická dovednost ; zájem ; tvůrce ; cíl výchovy ; inscenace ; inscenační metoda

<http://katalog.npmk.cz/documents/522982>

12.

Společné plánování, vyučování i reflexe : párová výuka podporuje nejen žáky, ale rozvíjí i kompetence učitelů / [Common planning, teaching and reflection : pair teaching not only supports pupils but also develops competencies of teachers] / Bára Procházková – cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 19, č. 3 (2022), s. 35-36.

Článek představuje teorii i praxi konceptu párové (tandemové) výuky. U zrodu konceptu stál projekt Pomáháme školám k úspěchu podporovaný Nadací The Kellner Family Foundation. Učitelé vyučovací hodinu společně připravují, realizují a vyhodnocují. Své zkušenosti s párovou výukou prezentuje zástupkyně ředitelky ZŠ Za Nádražím v Českém Krumlově. Tandemová výuka je zde pevnou součástí výuky napříč prvním i druhým stupněm. Párová výuka může mít různé formy, tandem může znamenat spolupráci dvou učitelů nebo učitele a asistenta, podporuje nejen výkony žáků, ale také sociální kompetence.

výuka ; způsobilost ; pedagogická dovednost ; obsah výuky ; základní škola ; forma výuky ; spolupráce ; spolupráce ve výchově ; sociální interakce ; příprava učitele na vyučování ; zpětná vazba ; strategie učení ; proces učení ; párová výuka ; tandemová výuka

<http://katalog.npmk.cz/documents/523261>

13.

Ukrajinci v ČR : střet vzdělávací a kulturní odlišnosti / [Ukrainians in the Czech Republic : conflict between educational and cultural diversity] / Simona Weidnerová – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 11, č. 10 (červen 2022) (2021/2022), s. 38-42.

Jaký vliv má současná uprchlická krize související s válkou na Ukrajině na české mateřské školy. Rozdíly v nich závisejí na výskytu migrantů v dané obci a jejím okolí. Jde však také o kulturní odlišnosti z pohledu rodiny a vzdělávání. Zaměstnat ukrajinské ženy co nejdříve je důležité pro jejich sociální i ekonomickou integraci, avšak často je to možné jen v profesích s nízkou mzdou při vysokém počtu odpracovaných hodin. To vyvolává tlak na prodlužování pracovní doby MŠ, což má dopad na jejich rozpočty. Větší část mateřských škol zatím stále neví, co má od září 2022 očekávat. Určitě však budou muset navyšovat kapacitu na maximální možnou. Uvedeny jsou prozatímní zkušenosti s ukrajinskými dětmi, které již české MŠ navštěvují.

předškolní dítě ; dítě cizí národnosti ; uprchlík ; mateřská škola ; národnost ; žena ; pracovní příležitost ; profese ; rodinná výchova ; cílové skupiny výchovy a vzdělávání ; Ukrajina ; Česko ; rozdíly ; kapacita ; Ukrajinci

<http://katalog.npmk.cz/documents/523344>

14.

Unikátní program YES, I DO pro rozvoj výuky odborné angličtiny a zavádění CLIL ve výuce odborných předmětů / [Unique programme YES, I DO for the development of professional English teaching and introduction of CLIL to vocational subjects instruction] / Jitka Kunčarová – cze

In: Speciál pro střední školy : příloha časopisu Řízení školy -- Roč. 2022, č. 3 (2022), s. 16-20.

Článek nejprve představuje program Yes, I do, jeho jednotlivé moduly a výukové materiály. Ty zahrnují různé typy výuky odborné angličtiny. Jsou to konverzační kurzy, kurzy odborné angličtiny, tandemová výuka odborné angličtiny, workshopy ke sdílení zkušeností a vzájemné návštěvy škol. Následuje zpětná vazba ředitelů zapojených škol. Jako ukázka jsou zde představeny plány a výuka odborné angličtiny na Vítkovické střední průmyslové škole v Ostravě.

angličtina ; odborný jazyk ; odborný předmět ; odborná škola ; konverzace ; vztahy mezi školami ; tvůrčí dílna ; zpětná vazba ; ředitel školy ; vyučovací metoda ; vzdělávací program ; Vítkovická střední průmyslová škola ; tandemová výuka

<http://katalog.npmk.cz/documents/522685>

15.

Vzdělávání v době konfliktu na Ukrajině : jak si poradit se stížnostmi rodičů? / [Education at the time of the war conflict in Ukraine : how to handle parents' complains?] / Lucie Obrovská – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 11, č. 9 (květen 2022) (2021/2022), s. 4-7.

Válečný konflikt na Ukrajině přinesl do českého školství řadu novinek. Kromě jiných musejí učitelé v MŠ čelit i nesouhlasu rodičů na začleňování ukrajinských dětí mezi české. Autorka informuje, na jaké podněty rodičů může učitelka reagovat a které zákony a metodiky jí kryjí záda. Někteří rodiče

si stěžují na to, že škola vůbec jakkoliv s dětmi téma války řeší, rodič kritizuje přijímání ukrajinských dětí do českých škol, rodič poukazuje na nová pravidla, která podle něj mají diskriminační dopad na vzdělávání českých dětí. Dále jde o nevhodné komentáře dalších dětí, rodičů či zaměstnanců škol vůči ukrajinským dětem. Začlenění ukrajinských dětí do českých škol provází i řada právních otázek.

mateřská škola ; učitelka ; válka ; dítě cizí národnosti ; integrace žáka ; rodiče ; názor ; diskriminace ; působení ; legislativa ; Česko ; Ukrajina ; kritika

<http://katalog.npmk.cz/documents/522899>